

**Program studiów stacjonarnych drugiego stopnia
o profilu ogólnoakademickim
na kierunku filologia rosyjska**

1. Ogólna charakterystyka studiów

Nazwa kierunku studiów	filologia rosyjska
Poziom kształcenia (studia pierwszego stopnia / studia drugiego stopnia / jednolite studia magisterskie)	studia drugiego stopnia
Profil kształcenia (ogólnoakademicki/praktyczny)	ogólnoakademicki
Forma studiów stacjonarne /niestacjonarne	stacjonarne
Wskazanie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych lub dziedzin sztuki i dyscyplin artystycznych, do których odnoszą się efekty uczenia się (w tym dyscypliny wiodącej) oraz określenie procentowego udziału liczby punktów ECTS dla poszczególnych dyscyplin w liczbie punktów ECTS koniecznej do uzyskania kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia	Dziedzina nauk humanistycznych: językoznawstwo (51 %) / literaturoznawstwo (49 %)
Wskazanie tytułu zawodowego nadawanego absolwentom	magister
Informacja o posiadanej przez podstawową jednostkę organizacyjną uczelni kategorii naukowej	Wydział Humanistyczny posiada kategorię B

2. Wskazanie związku kierunku studiów z misją uczelni i strategią jej rozwoju

Kierunek *filologia rosyjska* wpisuje się w misję Uniwersytetu Zielonogórskiego, którą jest „wyrównywanie szans regionu i jego mieszkańców w rozwoju, wzmacnianie jego potencjału intelektualnego, gospodarczego i artystycznego poprzez kształcenie najwyższej jakości kadr oraz prowadzenie wysokiej jakości badań naukowych. Zadaniem uczelni jest przygotowanie wykwalifikowanych kadr potrzebnych regionowi i Polsce”. Język rosyjski jest najpowszechniej używanym językiem słowiańskim w Europie i na świecie, jest też głównym językiem dialogu we współpracy między Polską i krajami obszaru poradzieckiego. Deficyt pracowniczy w wielu gałęziach gospodarki krajowej i regionalnej jest równoważony przez wciąż rosnącą liczbę obcokrajowców, zwłaszcza obywateli Ukrainy i Białorusi, przybywających do Polski w celach zarobkowych. Taka sytuacja sprzyja zwiększonemu zapotrzebowaniu na rynku pracy na absolwentów studiów rusycystycznych, pożądanych przez pracodawców zatrudniających rosyjskojęzycznych obcokrajowców, a także urzędy i instytucje regulujące pobyt obcokrajowców na terenie regionu i Polski. Obecność studiów rusycystycznych na Uniwersytecie Zielonogórskim zapewnia dostarczenie dobrze przygotowanych językowo i wyposażonych w odpowiednią wiedzę i kompetencje kulturowe kadr dla podmiotów szerokiego spektrum działalności gospodarczej oraz życia kulturalnego i mediów.

3. Opis kompetencji oczekiwanych od kandydata ubiegającego się o przyjęcie na studia pierwszego stopnia, studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie

Rekrutacja odbywa się zgodnie z zasadami ustalania punktacji na studia drugiego stopnia zamieszczonymi w przepisach ogólnych.

4. Analiza zgodności zakładanych efektów uczenia się z potrzebami rynku pracy

Od wielu lat na rynku pracy utrzymuje się wysokie zainteresowanie pracownikami legitymującymi się dobrą znajomością języków obcych. Obok języków zachodnioeuropejskich, szczególną rolę odgrywa język rosyjski jako narzędzie komunikacji z krajami obszaru poradzieckiego. Współpraca z tymi krajami oraz napływ na terytorium Polski i regionu imigrantów zarobkowych zza wschodniej granicy sprawia, że zapotrzebowanie na rynku pracy na absolwentów kierunku filologia rosyjska jest duże. Kompetencje językowe są elementem wykształcenia nie ograniczającym możliwości zatrudnienia do jednej branży czy sektora, ale dotyczą całego rynku pracy. W sytuacji konieczności przekwalifikowania się w związku ze zmianą zapotrzebowania na rynku, bądź planowanym awansem zawodowym, kompetencje językowe i kulturowe, ze względu na swój trwały charakter, pozwalają pracownikom na szybką adaptację do nowych warunków zatrudnienia. Wskazując na obszary w szczególności sposobie zainteresowane pracownikami legitymującymi się wysoką znajomością języka rosyjskiego oraz wiedzą o systemie politycznym, tradycjach, kulturze FR i krajów rosyjskiego obszaru językowego itd. wskazać należy na:

- 1) instytucje związane z kulturą,
- 2) środki masowego przekazu,
- 3) biura tłumaczeń,
- 4) administrację samorządową wszystkich szczebli, gdzie zachodzi potrzeba obsługi interesanta zza wschodniej granicy oraz wymiany informacji lub kooperacji między urzędami polskimi i głównie ukraińskimi, a także urzędami innych krajów rosyjskiego obszaru językowego,
- 5) agencje rozwoju lokalnego, głównie te, które mają za zadanie równoważenie deficytu pracowniczego w poszczególnych sektorach gospodarki krajowej i regionalnej,

- 6) przedsiębiorstwa państwowe i firmy sektora prywatnego kooperujące z firmami z rosyjskiego obszaru językowego.

Biorąc pod uwagę posiadane informacje o karierach absolwentów *filologii rosyjskiej* program kształcenia na tym kierunku studiów drugiego stopnia zakłada efekty kształcenia związane z wyposażeniem absolwentów w uniwersalne umiejętności przydatne zarówno w przypadku podejmowania równoległego lub dalszego kształcenia w obszarach nauk humanistycznych i społecznych, jak i przydatnych na rynku pracy. W szczególności są to umiejętności pracy w zespole i kierowania nim; respektowania różnych punktów widzenia w debacie publicznej i naukowej; argumentowania w oparciu o własną wiedzę i poglądy; posługiwania się metodami analizy i interpretacji różnych wytworów kultury; posługiwania się językiem rosyjskim w mowie i w piśmie; otwartości na inne języki i kultury; umiejętności w zakresie tłumaczeń ustnych i pisemnych z języka polskiego na język rosyjski i z języka rosyjskiego na język polski, przy czym szczególny nacisk położony jest na komunikację w języku rosyjskim w sferze szeroko pojmowanego biznesu oraz turystyki w ramach dwóch specjalności: biznes i turystyka i translatoryka.

SYLWETKA ABSOLWENTA

Absolwenci otrzymują dyplom ukończenia studiów drugiego stopnia i tytuł zawodowy magistra filologii rosyjskiej.

Absolwent kierunku studiów *filologia rosyjska* będzie posiadał wiedzę humanistyczną zdobytą na zajęciach z przedmiotów kształcenia ogólnego oraz gruntowną wiedzę z zakresu językoznawstwa i literaturoznawstwa rosyjskiego, a także kultury krajów rosyjskiego obszaru językowego. Jego praktyczna znajomość języka rosyjskiego osiągnie poziom biegłości C1 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy. Wskazane przesłanki oraz wykształcony w trakcie studiów nawyk ciągłej aktualizacji i nieustannego pogłębiania zdobytej wiedzy filologicznej oraz integrowania jej z innymi dziedzinami sprawią, że absolwent będzie w pełni przygotowany do prowadzenia badań naukowych.

Ponadto studia drugiego stopnia umożliwią absolwentowi zdobycie dodatkowych kwalifikacji w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu tłumacza, wydawcy, redaktora, organizatora i propagatora kultury rosyjskiego obszaru językowego, pracownika szeroko rozumianej sfery biznesu i in. Absolwent będzie posiadał zdolności samodzielnego rozwiązywania problemów zawodowych, gromadzenia i przetwarzania potrzebnych mu informacji związanych z wykonywanym zawodem, a w razie potrzeby będzie potrafił uzyskać dodatkowe uprawnienia zawodowe lub przekwalifikować się. Na szczególne podkreślenie zasługują dobrze rozwinięte kompetencje społeczne, co jest warunkiem efektywnej pracy z ludźmi.

W ramach kierunku filologia rosyjska możliwy jest wybór jednej z dwóch proponowanych specjalności.

Specjalność: **Biznes i turystyka**

Program nauczania na specjalności Biznes i turystyka przewiduje znaczny zakres treści związanych z tematyką ekonomiczną i turystyczną. Obejmuje on głównie zajęcia z języka rosyjskiego w sferze biznesu oraz w branży turystycznej. Absolwent będzie posiadał wiedzę na temat geografii turystycznej krajów rosyjskiego obszaru językowego oraz będzie potrafił sporządzać dokumenty związane z korespondencją handlową. Absolwent zdobędzie wiedzę oraz umiejętności praktyczne niezbędne do wykonywania pracy wymagającej znajomości języka rosyjskiego w urzędach, instytucjach i przedsiębiorstwach utrzymujących kontakty z Rosją oraz krajami poradzieckiego obszaru językowego, przydatne również w firmach

spedycyjnych, turystycznych, biurach podróży, mediach, służbach celnych, straży granicznej itp.

Specjalność: **Translatoryka**

Specjalność obejmuje głównie zajęcia związane z wszelkiego rodzaju tłumaczeniami, poczynając od teorii i praktyki przekładu, poprzez tłumaczenia tekstów użytkowych, specjalistycznych oraz literackich, na wstępie do tłumaczeń przysięgłych kończąc.

Szeroki, różnorodny i ciekawy wachlarz proponowanych zagadnień zwiększa szansę przyszłych absolwentów na rynku pracy, sprawiając, iż są oni dobrze i wszechstronnie przygotowani do pracy tłumacza w urzędach, biurach tłumaczeń i firmach współpracujących z kontrahentami z krajów rosyjskiego obszaru językowego. Wiedza i umiejętności praktyczne zdobyte podczas studiów mogą okazać się przydatne również w pracy w firmach spedycyjnych, biurach podróży, mediach czy służbach mundurowych (np. straż graniczna, urzędy celne, policja).

5. Opis sposobów weryfikacji i oceny osiągniętych przez studenta efektów uczenia się w trakcie całego procesu kształcenia

Ogólne zasady zaliczenia przedmiotu i semestru zawarte są w Regulaminie studiów UZ przyjętym uchwałą Senatu UZ nr 283 z dn. 26.09.2018 r.

Zasady sprawdzania i oceniania stopnia osiągnięcia efektów kształcenia obowiązujące na kierunku *filologia rosyjska* opisane są w sylabusach dla każdego modułu (przedmiotu), o czym studenci informowani są na pierwszych zajęciach. Informowani są również o kryteriach przyjętych dla poszczególnych metod oceniania. Sprawdzanie i ocenianie prowadzone jest systematycznie. Uzyskane oceny są jawne. Student ma prawo wglądu do swoich ocenionych prac. Prowadzący gromadzą dokumentację służącą weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia oraz poświadczającą stopień osiągnięcia efektów. Przy weryfikacji efektów kształcenia przyjmuje się założenie, że uzyskanie pozytywnej oceny z egzaminu lub zaliczenia kończącego przedmiot/moduł, pracy i egzaminu dyplomowego, a także praktyki zawodowej potwierdza osiągnięcie wszystkich efektów kształcenia ustalonych dla wymienionych elementów procesu kształcenia. Stopień uzyskania efektów kształcenia wynika z wystawionej oceny.

Stosowane metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia są różnorodne, uwzględniają specyfikę poszczególnych kategorii efektów (wiedzy, umiejętności, kompetencji społecznych). Stosowane metody sprawdzania efektów w zakresie wiedzy to kolokwia/sprawdziany, testy (pytania otwarte i zamknięte), wypowiedzi ustne, przygotowanie prezentacji. Ocenianie stopnia osiągniętych efektów kształcenia w zakresie umiejętności dokonuje się na podstawie obserwacji studentów podczas ćwiczeń, jak i kontroli językowej wypowiedzi ustnych oraz pisemnych. Osiągnięcia w zakresie nabywania kompetencji społecznych weryfikowane są na podstawie wnikliwej obserwacji studentów podczas samodzielnej i zespołowej pracy w ramach realizowanych aktywności podczas ćwiczeń, laboratoriów, seminariów oraz projektów. Efekty z zakresu pogłębionej wiedzy i umiejętności badawczych oceniane są również podczas przygotowywania pracy magisterskiej i w trakcie egzaminu magisterskiego.

Weryfikacja umiejętności językowych odbywa się z zastosowaniem metod takich jak: wypowiedź ustna, wypowiedź pisemna (opis, test, kolokwium).

Stosowane metody sprawdzania i oceniania studentów są opisane w katalogu przedmiotów, który dostępny jest na stronie uczelni i przedstawiony przez prowadzących na pierwszych zajęciach. Na zakończenie procesu kształcenia przeprowadzany jest egzamin magisterski. Egzamin przeprowadzany jest w formie ustnej. Egzaminowany prezentuje tezy i wyniki

pracy oraz udziela odpowiedzi z zakresu pracy dyplomowej jak i wiedzy z zakresu treści kształcenia właściwego dla kierunku.

Prace egzaminacyjne na ocenianych poziomach mają charakter pisemny lub ustny. W przypadku egzaminu pisemnego są to testy wyboru z pytaniami zamkniętymi, testy z pytaniami otwartymi, prace pisemne z pytaniami otwartymi. Tematyka prac dotyczy zakresu treści kształcenia opisanych w sylabusach poszczególnych modułów, których egzamin dotyczy. W sylabusach opisane są również warunki i kryteria zaliczenia poszczególnych prac egzaminacyjnych. W przypadku egzaminów ustnych student losuje zestaw przygotowanych wcześniej pytań, przygotowuje się do udzielenia odpowiedzi (podczas przygotowywania się może zapisywać swoje odpowiedzi na kartce) i po okresie przygotowania się, udziela odpowiedzi ustnej. Wynik odpowiedzi (pozytywny lub negatywny) znany jest osobie egzaminowanej od razu po przeprowadzonym egzaminie. W przypadku niezgadzania się z uzyskaną oceną, student ma prawo odwołać się do dziekana, zgodnie z Regulaminem studiów obowiązującym na uczelni.

6. Program studiów dla kierunku studiów, profilu i poziomu kształcenia obejmujący:

- 1.1 opis zakładanych efektów uczenia się z przyporządkowaniem kierunku studiów do dziedzin nauki i dyscyplin naukowych lub dziedzin sztuki i dyscyplin artystycznych, do których odnoszą się efekty uczenia się dla tego kierunku.

Treści kształcenia zawarte w programie studiów II stopnia na kierunku *filologia rosyjska* stanowią powiązany merytorycznie i logicznie układ, który pozwala osiągnąć studentowi zakładane kierunkowe efekty kształcenia.

Zakres treści kształcenia poszczególnych modułów zajęć wraz z przypisanymi im efektami kształcenia co roku zamieszczany jest przez osoby odpowiedzialne za przedmiot w autorskim programie Uniwersytetu Zielonogórskiego *SylabUZ*. Bezpośredni dostęp do treści kart przedmiotów możliwy jest poprzez wybór katalogu umieszczonego na stronie internetowej oferty dydaktycznej Uniwersytetu Zielonogórskiego (<https://webapps.uz.zgora.pl/syl/>). Treści kształcenia są aktualizowane w sylabusach w oparciu o badania naukowe prowadzących poszczególne moduły i najnowsze doniesienia naukowe pochodzące z literatury fachowej oraz doświadczenia z prowadzenia zajęć w ramach programu ERASMUS+.

Organizacja procesu kształcenia przewiduje zajęcia typu: wykłady, ćwiczenia, konwersatoria, laboratoria, seminaria oraz praktyki. Wykłady prowadzone są z wykorzystaniem technik audiowizualnych, a także sposobem klasycznym. W większości prowadzonych wykładów dominuje metoda podająca. Wykłady stanowią podbudowę teoretyczną dla zajęć aktywnych realizowanych w postaci ćwiczeń oraz konwersatoriów. Metody poszukujące i eksponujące stosowane są przy prowadzeniu ćwiczeń oraz zajęć laboratoryjnych. W zajęciach seminaryjnych, wykorzystywane są również metody problemowe: sytuacyjna, giełda pomysłów oraz elementy dyskusji (zwłaszcza w toku przygotowywania koncepcji projektowej i prezentacji własnych rozwiązań). Zajęcia seminaryjne mają na celu zaktywizować studentów w toku przygotowywania konkretnych zadań badawczych lub opisowych. W tym przypadku wykorzystuje się dodatkowo metody dyskusji: seminaryjną, okrągłego stołu oraz panelową. Nauka drugiego języka obcego odbywa się w formie ćwiczeń gramatyczno-leksykalnych, zgodnie z metodyką typową dla tego modułu prowadząc do osiągnięcia kompetencji językowych na poziomie B2+. Proponowane metody sprzyjają rozwojowi kompetencji społecznych poprzez konieczność komunikowania się, uwzględniają również samodzielne uczenie się studentów w trakcie opracowywania sprawozdań, prezentacji, prac zaliczeniowych oraz przygotowania się do kolokwium czy egzaminów.

Studenci mogą ubiegać się o indywidualizację toku studiów, której zasady określa Regulamin Studiów obowiązujący na Uniwersytecie Zielonogórskim – Załącznik nr 1 do Uchwały nr 283 Senatu UZ z dnia 26 września 2018 r. Studenci niepełnosprawni, zgodnie z Zarządzeniem JM Rektora Nr 87 z dnia 2 listopada 2015 r. uzyskują wsparcie w zakresie dostosowania organizacyjnego i właściwej realizacji procesu dydaktycznego wynikające z rodzaju i stopnia ich niepełnosprawności, np. wsparcia w formie dodatkowych lub indywidualnych zajęć dydaktycznych. Biorąc pod uwagę szczególne potrzeby osób niepełnosprawnych powołano Uczelnianego Pełnomocnika Rektora ds. Studentów Niepełnosprawnych.

Plan studiów II stopnia umożliwia w pełni realizację kierunkowych efektów kształcenia. W planach studiów wyróżniono moduł podstawowy oraz moduły specjalnościowe wybieralne przez studentów II stopnia w semestrze 1. Dodatkowo studenci mogą wybierać przedmioty w ramach modułów zajęć wolnego wyboru. Informacje dotyczące liczby punktów ECTS wynikających z bezpośredniego kontaktu nauczycieli akademickich i studentów, modułów zajęć do wyboru oraz modułów zajęć powiązanych z badaniami naukowymi w ogólnej liczbie punktów ECTS przewidzianej w programie studiów II stopnia stacjonarnych zestawiono w tabelach.

1.2 Wskaźniki dotyczące programu studiów

Wskaźniki dotyczące programu studiów na ocenianym kierunku studiów, poziomie i profilu kształcenia	
Liczba punktów ECTS konieczna do uzyskania kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia	120
Liczba semestrów konieczna do uzyskania kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia	4
Liczba punktów ECTS przyporządkowana do zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów	60 pkt. ECTS (50%)
Liczba punktów ECTS przyporządkowana modułom zajęć związanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie/dziedzinach nauki/sztuki właściwej/właściwych dla ocenianego kierunku studiów, służące zdobywaniu przez studenta pogłębionej wiedzy oraz umiejętności prowadzenia badań naukowych (dla kierunku o profilu ogólnoakademickim)	73 pkt. ECTS (60%)
Liczba punktów ECTS przyporządkowana modułom zajęć związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym służących zdobywaniu przez studenta umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych (dla kierunków o profilu praktycznym)	--
Liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych (w przypadku kierunków studiów przypisanych do dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne)	--
Liczba punktów ECTS przyporządkowana przedmiotom/modułom zajęć do wyboru	58 pkt. ECTS (48%)
Liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom zawodowym oraz liczba godzin praktyk zawodowych (jeżeli program studiów przewiduje praktyki)	brak praktyk

Moduły zajęć związane z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki lub sztuki związanej z kierunkiem studiów, służące zdobywaniu przez studenta pogłębionej wiedzy oraz umiejętności prowadzenia badań naukowych			
Nazwa modułu zajęć	Forma/formy zajęć	Łączna liczba godzin	Liczba punktów ECTS
Językoznawstwo ogólne/Teoria literatury	Ćw.	30	7
Metodologia badań językoznawczych/Metodologia badań literaturoznawczych	Ćw.	30	6
Teksty i kontesty (językoznawstwo)/Teksty i konteksty (literaturoznawstwo)	Ćw.	30	6
Praktyczna nauka języka rosyjskiego I-III	K	210	37
Seminarium magisterskie	S	120	17
Razem:		420	73

***Profil ogólnoakademicki** – obejmuje zajęcia związane z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub w dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów, w wymiarze większym niż 50% liczby pkt. ECTS i uwzględnia udział studentów w zajęciach przygotowujących do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności.*

Moduły zajęć do wyboru			
Nazwa modułu zajęć	Forma/formy zajęć	Łączna liczba godzin	Liczba punktów ECTS
Językoznawstwo ogólne/Teoria literatury	Ćw.	30	7
Metodologia badań językoznawczych/Metodologia badań literaturoznawczych	Ćw.	30	6
Teksty i kontesty (językoznawstwo)/Teksty i konteksty	Ćw.	30	6
Seminarium	S	120	17
Przedmioty specjalnościowe	Ćw, K	180	18
Przedmioty wolnego wyboru A/B (wg aktualnej oferty, zał. nr 2)	K	60	4
Razem:		450	58

Program studiów umożliwia studentowi wybór zajęć, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS.

1.3 Zajęcia lub grupy zajęć – wraz z przypisaniem do każdego modułu efektów uczenia się oraz treści programowych, form i metod kształcenia, zapewniających osiągnięcie tych efektów, a także liczby punktów ECTS (*sylabusy*);

1.4 Sposoby weryfikacji i oceny osiągania przez studenta zakładanych efektów uczenia się;

1.5 Plan studiów uwzględniający moduły zajęć:

Załącznik nr 1 – plan studiów II stopnia,

Załącznik nr 2 – przedmioty wolnego wyboru;

1.6 Wymiar, zasady i forma odbywania praktyk zawodowych (*praktyki dla kierunku o profilu praktycznym I stopnia i jednolitych studiów magisterskich wynoszą 6 miesięcy – 720h, natomiast II stopnia 3 miesiące – 360h. Dla kierunków o profilu ogólnoakademickim, jeżeli program studiów przewiduje praktyki*).